

מבוא

הקרב של גדוד 890 בציר טרטור 42, בואכה "החווה הסינית", הוא אחד הסמלים הבולטים של מלחמת יום הכיפורים. הוא לא היה חלק מן ההלם שאפיין את נסיבות פרוץ המלחמה ואי אפשר להסביר את שקרה בו בהפתעה שהשפיעה על קרבות הבלימה. הקרב התחולל לאחר עשרה ימי לחימה, כאשר היוזמה כבר היתה בידי צה"ל. מן הצד האחד, היה זה קרב מפתח במערכת הצליחה, ששינתה את פני המלחמה בחזית הדרום, ומן הצד האחר, הוא היה חוויה טראומטית שהשאירה צלקות בדרגות שונות כמעט בכל מי שהתנסה בה. הקרב היה לסמל, מכיוון שהוא היה מיקרוקוסמוס ששיקף את מלחמת יום הכיפורים כולה – על הצלחותיה ועל כישלונותיה.

כל התופעות שאפיינו את מלחמת יום הכיפורים התבטאו בקרב זה. היהירות ביחס לאויב והזלזול בו, כשהתייחסו למגנן גדודי חפור ומאורגן כאילו הוא "חוליות של צידי טנקים". מודיעין, שכמעט ולא ניתן, וגם זה שניתן לא הגיע לכוחות שנוזקו לו. הגדרת 'המשימה' על בסיס מודיעין לקוי וחסר במקום גזירתה מ'מטרה' מוגדרת, תדריך חפוז שהסתמך על אלתורים שייעשו בהמשך בנוסח "יהיה בסדר", והכתבת שיטה לא הגיונית שלא הלמה את הנסיבות ושהיתה מנוגדת לתורת הלחימה. היה פער עצום בין המפקדות לבין

הכוחות שבמגע בכל הקשור להבנת תמונת מצב האויב וכוחותינו ולזה נלוותה התעלמות מפקודות ומהנחיות. כל אדם שהשתתף במלחמת יום הכיפורים במקומות אחרים יכול לספר על תופעות דומות - חמורות פחות או יותר.

בה בעת ביטא הקרב הזה את כל מה שהוביל בסופו של דבר לתוצאת המלחמה: דבקות במטרה, נחישות, מקצוענות ועקשנות של מפקדים ושל חיילים; אחוות לוחמים ורעות; הקרבה שגילו לוחמי הגדוד, השריונאים ולוחמי הסיור והחרמ"ש שבאו עם בוקר לסייע ולחלץ את חבריהם מן התופת; נכונות להמשיך ולהילחם חרף הניסיון הקשה - נכונות שהעמידה את הגדוד מחדש על הרגליים תוך שעות ספורות לאחר הקרב והחזירה אותו למחרת אל אזור הלחימה ומשם אל הגשרים ואל החיץ החקלאי ממערב לתעלה ובהמשך הובילה אותו, אחרי תום המלחמה, ללחימה בהתשה המצרית ובהתשה הסורית. תופעות כאלה אפיינו במידה זו או אחרת את המלחמה בכללותה - גם אם לא בכל מקום ובכל זמן באותה מידה.